

ADVANCES OF SCIENCE

Proceedings of articles the international scientific conference Czech
Republic, Karlovy Vary – Ukraine, Kyiv, 6 April 2018

Czech Republic, Karlovy Vary – Ukraine, Kyiv, 2018

43.	O. SAMBORSKYI., M. SLOBODYANYUK. PECULIARITIES OF DEVELOPMENT OF NEW MEDICINES AND COMERCIAL RESULTS OF SCIENTIFIC RESEARCH OF UNIVERSITIES.	276
44.	VOSKOBOINIKOVA G. L., DOVZHUK V. V., DOVZHUK N. SH., KONOVALOVA L.V., RUDIK A.V. MODELING OF THE EDUCATIONAL PROCESS AND DESIGN OF THE METHOD AND TECHNOLOGIES OF INTEGRATED ADAPTIVE EDUCATION FOR MASTER PREPARATION IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.	282
45.	ТИМЧЕНКО І.А., МІНАРЧЕНКО В.М., ДВІРНА Т.С. ХВОЩІ ЯК ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ.	284
46.	ТИТОВ А.В., ТИТОВА В.Г. ОПЫТ ПРИМЕНЕНИЯ МИФЕПРИСТОНА ДЛЯ ПРЕРЫВАНИЯ БЕРЕМЕННОСТИ ВО ВТОРОМ ТРИМЕСТРЕ У ЖЕНЩИН С АКТИВНЫМ ТУБЕРКУЛЕЗОМ ЛЕГКИХ.	295
47.	ТКАЧЕНКО Н.О. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ: ПОГЛЯД ПРАКТИЧНОЇ ФАРМАЦІЇ .	302
48.	TRUKH V.S., MOROZ V.A., SHAKUN E.A., BADALOV R.M. FEATURES OF DIFFERENT METHODS OF LABORATORY DIAGNOSTICS OF COLD ALLERGY.	307
49.	ФЕДОРОВ Д.М., СИНЯЧЕНКО О.В., ВЕРЗИЛОВ С.Н. КЛИНИКО-ПАТОГЕНЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ СОВРЕМЕННОГО ТЕЧЕНИЯ ПОДАГРИЧЕСКОЙ НЕФРОПАТИИ.	313

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ: ПОГЛЯД ПРАКТИЧНОЇ ФАРМАЦІЇ

ТКАЧЕНКО Н.О.

tkachenkonat2@gmail.com

кандидат фармацевтичних наук, доцент,

доцент кафедри управління і економіки фармації, медичного та фармацевтичного правознавства

Запорізький державний медичний університет

м. Запоріжжя, Україна

Соціальна відповідальність (СВ) - це відповідальність організації за вплив її рішень на суспільство і довкілля шляхом прозорості та етичної поведінки, яка сприяє сталому розвитку, зокрема здоров'ю і добробуту суспільства, відповідає чинному законодавству і міжнародним нормам та інтегрована у діяльність організації й практикується в її відносинах [1].

Аналіз наукових джерел показав існування різних підходів до розкриття сутності СВ. Розуміння СВ науковцями (на перетині теоретико-методологічних, методичних та практичних аспектів у межах різних суспільних наук) суттєво різниться, відбувається плутанина та змішування понять. Оскільки СВ підприємництва є добровільним вкладом підприємців у розвиток суспільства, то етичні питання, особисті мотиви й інші складові формування соціально відповідальної поведінки суб'єктів фармації потребують детального вивчення з урахуванням освітніх та освітньо-кваліфікаційних рівнів в Україні.

Метою роботи стало виявлення рівня розуміння сутності і повноти визначення поняття «СВ» фахівцями фармації (ФФ) та їх думки щодо існуючих перешкод для розвитку СВ фармацевтичних організацій (ФО) в Україні.

Матеріали та методи дослідження. Об'єктом дослідження були вибрані ФФ декількох областей України. Основними критеріями у виборі респондентів стали практичний досвід та віковий показник.

Під час дослідження нами використовувались наступні методи: контент-аналіз, групування, порівняння, моделювання та анкетування. Респондентам було запропоновано анкету з комбінованими запитаннями.

У процесі опитування приймали участь 46% представників управлінської ланки (директор, завідувач аптеки, заступник завідувача) і 56% ФФ з вищою освітою. Віковий сегмент був представлений переважно особами від 31-50 років – 64,6%. Спеціалісти вікового інтервалу до 30 років склали 20,8% і старше 50 років – 14,6%.

За результатами анкетування абсолютна більшість опитаних (80%) вказали, що термін «СВ» їм знайомий, 13% респондентів зазнали труднощів при відповіді і 7% вказали, що з таким поняттям як СВ вони не знайомі.

Для уточнення, що саме ФФ вкладають у поняття «СВ» та повноту його змісту, нами було запропоновано 27 характеристик соціально відповідальної поведінки (СВП) ФО Перелік складових СВП сформовано за допомогою контент-аналізу наукової літератури і згруповано у три блоки: зовнішнього спрямування; внутрішнього спрямування; зовнішнього і внутрішнього спрямування (рис.1).

Для зручності обробки результатів, відповіді респондентів умовно поділили на групи. Група А визначалась показниками обирання ФФ характеристики від 100% до 80% ; група В – від 79% до 60%; група С – від 59% до 40%; група D – від 39% до 20% та група Е - нижче 20%.

Аналіз відповідей показав, що до *групи А* не увійшло жодної із складових СВ, тобто більшість ФФ на сьогодні не мають сформованої одностайної думки щодо прояву ФО СВ.

До *групи В* увійшло 2 характеристики. Тобто для більшості ФФ (70% респондентів) СВП ФО проявляється у виробництві (продажу) якісної продукції і наданні якісних послуг, а також дотриманні вимог чинного законодавства, що регулює діяльність ФО.

Рис.1. Перелік характеристик соціально відповідальної поведінки ФО

До групи С увійшло 9 варіантів відповідей. Це свідчить, що приблизно 50% опитаних розуміють СВ як: виробництво (продаж) якісної продукції або надання якісних послуг; повне виконання вимог чинного законодавства, яке регулює діяльність фармацевтичних організацій; участь у загальнодержавних соціальних програмах; надання додаткових пільг для «соціальних категорій» населення; бажання співпрацювати і підтримка молодого спеціаліста; виплата офіційної заробітної плати; соціальне та медичне страхування співробітників; дотримання норм техніки безпеки; виплата лікарняного та витрат на

відрядження та дотримання норм робочого часу й відсутність понаднормової праці.

Група D визначилась варіантами відповідей ФФ (приблизно 30%), які розуміють СВ більш повніше. До цієї групи віднесено ще 14 характеристик як зовнішнього так і внутрішнього спрямування.

До *групи E* увійшли варіанти відповідей з показником нижче 20%. Такі складові, як взаємодія і розвиток місцевих спільнот, громад та взаємодія з місцевою владою, включили у поняття СВ поведінки тільки 16% і 26% ФФ відповідно.

При визначенні повноти змісту поняття «СВ» враховували кількість обраних респондентами складових СВ при відповіді із 27 запропонованих варіантів у анкеті.

Встановлено, що тільки 3% опитаних обрали усі 27 характеристик СВ. Найчастіше - 10,8% респондентів - ФФ обирали по 4 характеристики переліку; 10% - по 13 характеристик; 7,7% – по 5 характеристик СВ. Необхідно відмітити, що 3,8% опитаних вибрали лише одну характеристику із 27 запропонованих: «виробництво (продаж) якісної продукції і надання якісних послуг» або «повне виконання вимог чинного законодавства, яке регулює діяльність ФО». Обидві відповіді є складовими характеристиками «базового» рівня прояву СВ фармацевтичною організацією та відносяться до зовнішнього вектору СВ – відповідальність перед споживачами і державою [2,3].

На питання «У чому Ви бачите основні перешкоди для розвитку соціальної відповідальності фармацевтичного бізнесу?» 56% ФФ вбачають у неефективній підтримці і заохоченні ФО з боку держави; майже 48% - у відсутності фінансових можливостей для соціальних вкладень, що пояснюється сучасним економічним спадом в країні. Причину у низькій морально-етичній свідомості суспільства вбачають 35% респондентів; у відсутності і нерозвиненості законодавчої бази з питань СВ – 32% опитаних, а у низькій правовій культурі суспільства – 26%. Майже 23% ФФ серед причин вказали «небажання керівництва». По 20% респондентів відмітили такі причини як «складна

система оподаткування» та «неготовність суспільства до соціального партнерства» і 15% - «компанії не усвідомлюють переваги ефективної соціальної політики».

Висновки. Проведені дослідження свідчать, що основна більшість ФФ знайома з поняттям СВ, але повнота його визначення досить різниться. Сучасні фахівці практичної фармації не мають сформованої одностайної думки щодо прояву ФО СВ. Виявлена істотна роз'єднаність у вихідних дефініціях поняття СВ обумовлює різноманітність практик втілення цього поняття і потребує розробки єдиного підходу у викладанні окремих тем організаційно-управлінських дисциплін.

Однією з основних причин представники практичної фармації вбачають в неефективній підтримці держави й неефективному заохоченні державою до СВП ФО. Даний факт свідчить про необхідність взяття на себе державою відповідальності за свій напрямок регулювання фармацевтичної діяльності і реалізації (а не декларуванні) соціальної політики. Треба вдосконалити роботу системи органів захисту інтересів суб'єктів фармацевтичного підприємництва, а саме: покращити матеріально-технічне та кадрове забезпечення, викоринити корупційні прояви, вдосконалити координацію діяльності між усіма органами в процесі боротьби з недобросовісною конкуренцією.

Використана література:

1. Руководство по социальной ответственности. Международный стандарт ISO 26000:2010 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:26000:ed-1:v1:en>.
2. Братішко Ю. С. Дослідження сутності та рівнів соціальної відповідальності фармацевтичного бізнесу / Ю. С. Братішко // YoungScientist. – 2014. - № 1(04). – С. 147-150.
3. Ткаченко Н. О. Сучасний стан і характеристика соціальної відповідальності підприємницької діяльності / Н. О. Ткаченко, Н. М. Червоненко, Є. Г. Книш // Запорожский медицинский журнал. - 2013. - № 2. - С. 76-82.